

Kedves Pali,

Találkozván a Múzeum körúton, beszélgetni kezdtünk arról, miként látjuk az ország helyzetét öt éven túl. Többnyire nem idézem, amit Te elmondtál.

Amit én elmondtam, annak a lényege az volt, hogy:

- Az ország helyzetének negatív prognózisának elkészítéséhez a helyzet néhány (tucat) félkvantitatív/ kvalitatív skálán való jellemzése, e változók értékének a prognosztizálása nem alkalmas, bár megfelel a szociológiai, fél vagy egészen politikai tanácsadói körök normáinak, hiszen az objektivitás és kvantitatívitás látszatát keltik, őket megkérdezni és nekik válaszolni, válaszukat a szakértők szentségének elve alapján elfogadni és idézni megfelelőnek tartott rítus.
- Az általad felsorolt néhány „tengely” azonban önmagában sem valós tényező, miután az azon való elmozdulások nem az ország előtt álló alternatívák, hanem a jelenlegi vezető politikai erő politikai szemléleti alternatívái: A politológusok közül ma sokan nem az országgal, hanem a politikusok ideológiáival foglalkoznak.
- Felhívtam a figyelmedet arra, amit Te is tudsz, hogy ismeretségünk húsz éve alatt már legalább harmadik ilyen fogalmi keretet vázolja fel az egymást szakértőnek elismerő brancs, e keretek kihordási ideje nem több egy kormány kihordási idejénél, s ilyen módon nincs is remény arra, hogy ezekre a felületes tudálékos divatcikkekre húsz éves cselekvést legyen érdemes alapozni.
- Felhívtam a figyelmedet arra, hogy a negatív lehetőségek feltárásához egészen más módszereket vélek szükségesnek.

Nem mondtam, de úgy vélem, hogy

- A GDP >univerzális< használata, a >legkülönbözőbb< mutatók számlálójában vagy nevezőjében való elhelyezése jó esetben a hozzá nem értő önfélrevezetése, rossz esetben szándékos homályosítás.
- Mindazoknak az érdekében, akik az országot saját céljaik érdekében óhajtják működtetni, az áll, hogy az értelmiség és a lakosság ne lássa tisztán helyzetét. Ez természetes, de elfogadhatatlan.
- A tudástársadalom Magyarországon ma kiüresedett lózung. Aki az oktatási rendszer jelentőségét hangsúlyozza, miközben azt leépíti, s eközben nem vesz tudomást arról, hogy a tudás, az érzelmvilág stb. legfontosabb forrása ma Magyarországon már régen nem az iskola, hanem a televíziók, aligha tekinthető lényeglátónak, vagy ha az, akkor tudatosan félrevezet.
- Magyarországon ma átlagosan több mint 4 órát néz TV-t *minden* számbajöhető korú állampolgár. Az iskolarendszerben befogadott információ mennyisége ennek legfeljebb a tizede. Csodák nincsenek. Aki ma olyan tudástársadalomról akar beszélni, amelyben a fogyasztók tökéként felhasználható információt fogyasztanak, hogy azt termelhesse, annak új morálról, és új médiatörvényről kell beszélnie.
- Az értelmiségiek rítusainak egy része, az egyiptomi papok Nílus szertartásai, a fáraót beiktató szertartások az állam, az ország szempontjából mindenkor funkcionálisak voltak, vagy azokat annak hitték. Például a *Mi a teendő*-ből tudjuk, hogy értelmiségiek ténykedését még legforradalmibb életszakaszaiban is, Lenin is szükségesnek tartotta. Amikor azonban egy értelmiség rítusai kiüresednek, és olyan rítusokra épül a politikai döntéshozatal, amely csupán a rítusban résztvevők, vagy az általuk kiszolgáltak

személyes érdekeit és nem az ország érdekeit szolgálja, akkor az ország, értelmiségijeivel együtt, veszélybe kerül.

- Az információgazdaság valós folyamatainak leírására kidolgozott módszer, mint fogalmi keret – az eltelt húsz év dacára ma is helyesen mutatja be a lényeges folyamatokat, mint ahogy a 60-80-as években is láttatni engedte Ilku, vagy Pozsgai miniszterségének hatásait, a Kádár halála utáni interregnumot, majd az azt követő időszakot, és ahogy újabb 20 év múlva is alkalmas eszköz lesz arra, amire való. Nem csoda: a teljes SNA-re épül, nem annak egyetlen fetiszizált, tartalmának ismerete és ész nélkül alkalmazott mutatójára, pl. a (valamelyik) GDP-re. Az SNA maga pedig nem más, mint >a< fenomenologikus – statisztikai – gazdasági fogalmi keret.
- Mindezzel együtt, nem hinném, hogy a SNIA a dolgok jelenlegi állásánál univerzális gyógyszer lenne az ország bajaira, ott fenn legfelül eleve nem szabad ágazati szemlélettel közelíteni.
- *Az ország iránt* elkötelezett szakértőkre van szükség, akik a számjátékokon és bűvészetén és az éppen divatos okosságokon túl, függetlenül módszerektől, *látják*, mi lesz a jövőben, és hogy mi a teendő az ország érdekében. Olyanokra, mint akiknek – általad feltehetően társalgás-taktikai okokból hasznosnak minősített - kiképzését a kazah kormányzat kezdeményezte, csak zárójelben; naiv módon azt hívén, hogy így sikerülhet a különböző külföldi szolgálatokat és érdekcsoportokat megkerülnie.

Természetesen tudom, hogy gondolataimat, megközelítésemet, nem tartod helyénvalónak, és bizonyos vagyok abban, hogy berkeitekben minden úgy folyik tovább, mint eddig, mindaddig, amíg csak folyhat. Mindennek tudatában az alkalmat inkább arra használtam fel, mint Lenin sok alkalommal lapszerkesztő korában: hogy nézeteimet megfogalmazzam. És azért küldöm el, mert nem baj, ha tudjátok, hogy sokan mások úgy vélik, gondolkodni sokféleképpen lehet, de csak egyféleképpen érdemes.

Üdv.
I.